

Jolanda Heek vangt vluchtelingen op in haar huis:

'Je hoeft me daar geen schouderklopje voor te geven'

Twee dagen na de bruiloft van Jolanda's dochter breekt de oorlog uit in Oekraïne. Terwijl Jolanda bang is voor het lege-nest-syndroom, moet Tatjana haar huis in Oekraïne ontvluchten. Inmiddels woont Tatjana samen met haar twee kinderen bij Jan en Jolanda Heek op Eemdijk. Haar man moest achterblijven. Geen leeg nest voor Jolanda, wel een grote verandering in haar leven. Ze heeft er nog geen seconde spijt van gehad.

👉 **Frieda van de Geest**

„Ik heb ontdekt dat er veel meer lieve mensen, dan kwaai mensen op de wereld rondlopen,” vertelt Jolanda (49) met een grote glimlach. Vanaf het eerste moment dat er gesproken wordt om Oekraïeners op te vangen op Eemdijk, is ze nauw betrokken. Als coördinator in de kerngroep, ervaart ze enorm veel steun uit de gemeenschap. „De eerste bijeenkomst bracht al meteen veertig mensen op de been. Er waren veel kritische vragen, maar het algemene gevoel was: 'we moeten wat doen'. En dat hebben we gedaan.”

Het begint allemaal met een telefoontje uit Moldavië, waar talloze Oekraïeners naartoe gevlucht waren. Een inwoner van Eemdijk ('met connecties binnen vluchtelingenwerk') wordt gebeld door een evangelist uit Moldavië. De situatie daar is onhoudbaar. Zodoende komt er een acute hulpvraag op zijn bordje te liggen die hij vervolgens neerlegt bij de plaatselijke Christelijke Gereformeerde Kerk (CGK). Binnen no time is daar de eerste bijeenkomst om te peilen of er draagvlak is om mensen uit Oekraïne op te vangen. Direct worden ook de andere twee kerken op Eemdijk hierbij betrokken en zo ontstaat het project 'Eemdijk helpt'. Gedragen door de PKN-, CGK- en GKv-kerken op Eemdijk en nog vele anderen eromheen.

BUS VOL VLUCHTELINGEN

Jolanda gaat ook naar de startbijeenkomst en sinds die dag staat haar leven in het teken van de opvang voor de Oekraïeners. „Mijn dochters gingen kort na elkaar het huis uit en in dezelfde periode moest ik ook afscheid nemen van mijn paard, waar ik altijd veel tijd in stak. Ik wilde graag iets zinvols doen met de vrijgekomen tijd. Ik had me net aangemeld voor

vrijwilligerswerk voor Spakenburg United, toen Oekraïne ertussen kwam. Dat trok me enorm. Natuurlijk heb ik overlegd met mijn man en ook hij stond er heel positief in.”

Al snel blijken er voldoende inwoners van Eemdijk te zijn die vluchtelingen willen herbergen. Er wordt een kernteam gevormd, dat in die eerste weken dagelijks vergadert. Het plan is om de Oekraïeners overdag in het gebouw van de CGK op te vangen en 's avonds en 's nachts bij gastgezinnen. Jolanda krijgt als taak om het vervoer te regelen voor de groep vluchtelingen in Moldavië. „Dat was nog wel een dingetje, het kostte veel geld, er kwam best wat bij kijken. Uiteindelijk is er in Moldavië een bus geregeld waar de mensen met de grootste nood in zijn gezet. De groep heeft een hoop meegemaakt onderweg. De bus is zelfs beschoten. Ook was er een vrouw met zes kinderen die niet mee kon, omdat haar papieren niet op orde waren. Later is zij wel in Nederland terechtgekomen. Gelukkig hebben de chauffeurs als een speer doorgereden. De groep kwam een dag eerder aan dan verwacht. De aankomst bij de kerk was één grote chaos. Mensen waren echt ontredderd na de lange rit. De eerste levensbehoefte bleek wifi te zijn. Na twee dagen in de bus, wilden ze maar één ding: contact leggen met hun achtergebleven familie.”

WARME ONTVANGST

Na aankomst worden de Oekraïeners verdeeld onder de gastgezinnen en is er ruimte om bij te komen en te wennen aan elkaar. Jan en Jolanda krijgen Tatjana (42) met haar zoon Sasha (14) en dochter Polina (10) in huis. „Ontzettend lieve mensen, we hebben het echt met elkaar getroffen. Het is ook fijn dat Tatjana en Sasha redelijk Engels kunnen. Ze zijn erg bescheiden

en willen ons niet tot last zijn. Als ik 's avonds met Jan voor de televisie zit, gunt ze ons onze privacy, terwijl ze er van mij best bij mag komen zitten. Het gezin slaapt op zolder en op de middelste verdieping hebben ze ook nog een kamer. Daar kunnen ze gamen of even rustig bellen. Want dat doen ze echt heel veel. Tatjana's man, moeder en oma verblijven nog in Oekraïne en haar zus in Amerika. Ze spreken elkaar dagelijks. Sasha speelt graag gitaar en via mijn vriendengroep konden we aan een gitaar komen. Een tijdje geleden is er via een van onze coördinatoren een verrassing voor Sasha geregeld. Hij had contacten in de entertainmentwereld en zo kwam er een singer-songwriter bij ons om Sasha gitaarles te geven. Dat was helemaal geweldig natuurlijk. Nu krijgt hij regelmatig via de mail muziek toegestuurd van hem. Zulke dingen zijn zo gaaf. Er wordt zo ongelooflijk veel gedaan voor deze mensen.”

'DIT PROJECT WORDT ABSOLUUT VANUIT BOVEN GEDRAGEN'

Jolanda heeft talloze voorbeelden van mooie initiatieven. „Dit project wordt absoluut vanuit Boven gedragen, dat merk ik echt. Als je alleen al ziet hoeveel eten er werd gebracht, vooral de eerste tijd. La Plaza, Oetje Eppie, visboeren... en ze vonden alles lekker. Inmiddels regelen ze hun lunch en avondeten zelf. Omdat ze in principe overdag in de kerk verblijven, is dat tegelijk een mooie tijdsbesteding. In de kerk is een professionele keuken opgezet. Boodschappen worden bezorgd en doen ze gedeeltelijk ook zelf. De kosten betalen ze uit het leefgeld van de gemeente en nog steeds wordt er ongelooflijk veel gesponsord. Zelf kreeg ik ook geregeld een envelop met geld door de brievenbus. Zo ontzettend lief. Iemand zei tegen mij 'misschien heb je wel een engel geherbergd.'”

KERKMUREN VALLEN WEG

De samenwerking tussen de drie lokale kerken verloopt vlekkeloos. „Alle neuzen staan dezelfde kant op, de kerkmuren zijn volledig weggefallen. Fantastisch! We hebben ook tegen

elkaar gezegd: laten we nooit meer die muren opbouwen. Laten we opzoeken wat ons bindt en niet wat ons scheidt. Ik geloof echt dat onze gemeenschap hierdoor nog hechter is geworden.”

Jolanda neemt haar gasten op zondag vaak mee naar de kerk. „Ze zijn zelf ook gelovig, al zijn ze het wel anders gewend met hun orthodoxe achtergrond. Onze dominee heet de gasten welkom in hun eigen taal, hij zorgt voor een vertaling van de preek en de organist speelt regelmatig het Oekraïense volkslied. Vaak hebben we op zondag mooie gesprekken over het geloof. Op Koningsdag hebben ze ook hun ogen uitgekeken. 'Very interesting' zei Tatjana steeds, maar volgens mij vond ze ons maar een beetje apart met al dat oranje! Maar het is niet alleen maar vrolijk en positief. Soms zit Tatjana te huilen op de bank. Het is niet niks om zo ver van je geliefden te zijn en zo van het ene moment op het andere moment je huis te moeten verlaten....”

Voor geestelijke zorg is gelukkig veel aandacht. Behalve maatschappelijke hulp vanuit De Boei, zijn er ook drie mensen op Eemdijk die zich inzetten voor de geestelijke zorg. Met behulp van tolken en vertaalprogramma's kunnen zij veel betekenen voor de vluchtelingen.

VRIJWILLIGERS BLIJVEN NODIG

De opvang is wel in een andere fase terechtgekomen, nu het allemaal wat langer duurt. „Niet alle Oekraïeners willen elke dag in de kerk zijn. Hoewel ze veel steun aan elkaar hebben. De kinderen gaan overdag naar school en je ziet dat er meer heen-en-weer gependeld wordt tussen kerk en gastgezin. Dat is voor de vrijwilligers in de kerk weleens lastig. Soms zijn er overdag niet zoveel mensen, maar dat is niet erg. Je hoeft er als vrijwilliger alleen maar te zijn. Voor een praatje, een luisterend oor of soms even wat regelen of een spelletje doen. We merken wel dat het lastiger is om vrijwilligers te vinden en te behouden. Het vuur van het begin is een beetje weg. Maar mensen kunnen zich dus nog steeds aanmelden, het is erg fijn om iets te kunnen doen en nog steeds heel erg nodig!”

📷 Jolanda Heek (l.) met Tatjana.

'IK BEN ONTZETTEND DANKBAAR DAT WE DIT MOGEN DOEN'

Niemand weet hoe lang deze vorm van opvang gaat duren. De meeste Oekraïeners willen terug naar hun thuisland als dat mogelijk is. Een enkel gezin is doorgereisd naar een ander land of andere plaats. Sommigen zien een toekomst in Nederland wel zitten, maar voor de meeste is de

toekomst uiterst onzeker. „Tatjana wil graag aan het werk, net als een aantal anderen. Ze is een ontwikkelde vrouw met veel werkervaring. We zijn nu als werkgroep aan het onderzoeken wat haalbaar is. Oekraïense vluchtelingen mogen werken van de Nederlandse regering, maar als ze inkomen hebben, raken ze ook hun leefgeld kwijt. Lukt het ze om fulltime te werken, dan kan dat prima, maar voor twee dagen is dat al een stuk lastiger. En de meeste mensen die we hier hebben, zijn moeders van jonge kinderen, dus zij zitten ook met opvang. Dit soort uitdagin-

gen krijgen we nu op ons bord. Maar daar gaan we serieus mee bezig om ze zo goed mogelijk te kunnen adviseren.”

WELKOM THUIS

Jolanda krijgt vaak schouderklopjes om wat ze doet, maar dat voelt een beetje ongemakkelijk. „Laatst maakte iemand de vergelijking met de oorlog. Mensen die toen onderduikers in huis hadden, zetten hun leven op het spel! Dat vind ik pas heldhaftig. Het gaat ons gemakkelijk af, ik ben ontzettend dankbaar dat wij dit mogen doen.”

De familie Heek heeft het goed getroffen met haar gasten. „Jan en ik waren laatst op vakantie, ik vertrouw haar dan volledig in huis. Toen we thuiskwamen was alles spic en span. Polina had een mooie tekening opgehangen met 'Welkom thuis'. Ze hadden ons echt gemist en wij waren ook blij om weer bij ze thuis te komen. Als er ooit een einde komt aan hun verblijf hier, val ik vast in een gat. Maar wie weet, word ik dan wel een keertje oma”, lacht ze vrolijk.